

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗΣ:

Διαμόρφωση Ελληνικών απόψεων για το 8ο Πρόγραμμα Πλαίσιο και το Κοινό Πλαίσιο Στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ 2014-2020

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΙΩΝ: 66 σε 10 ενότητες

Η διαβούλευση έθεσε 10 ερωτήματα ακολουθώντας τη δομή της αντίστοιχης Πράσινης Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι πολίτες προσέφεραν ιδέες και κριτική στα ερωτήματα, οι οποίες οδηγούν στην ακόλουθη θεματολογία.

1. Οι πολίτες εκφράστηκαν έντονα υπέρ της απλοποίησης των διαδικασιών στα Ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας. Γνώμες σχετικές με τον συντονισμό διαφορετικών προγραμμάτων, τύπων προγραμμάτων και έργων, καθώς και τις διαδικασίες στάθηκαν αφορμή να εκφραστούν γνώμες και προτάσεις για απλοποίηση διαδικασιών. Η απλοποίηση πρέπει να περιλαμβάνει το σύνολο της εμπειρίας των πολιτών με τα προγράμματα. Η ταχύτητα λήψης αποφάσεων και η ευκολία πρόσβασης προσώπων και οργανισμών φαίνεται ότι είναι πολύ σημαντικά για τους Έλληνες πολίτες, ερευνητές και επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένες προτάσεις που κατατέθηκαν περιλαμβάνουν:

- Απλοποιημένες και εναρμονισμένες διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης των διαφόρων προγραμμάτων (κοινή ορολογία και διαδικασία υποβολής/αξιολόγησης, προγραμματισμός καταληκτικών ημερομηνιών ώστε να μην συμπίπτουν, ενιαίος τύπος έργων κ.α.). Κοινές ενημερωτικές εκστρατείες, απευθείας συμπληρωματικά κονδύλια για καινοτόμες δράσεις (με βάση μία μόνο αξιολόγηση ή σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα).
- Απλούστερους κανόνες συμμετοχής. Κοινοί κανόνες χρηματοδότησης και «αναφοράς» (reporting) για όλους τους τύπους έργων.
- Μείωση του κόστους της κάθε πρότασης που κατατίθεται. Η αξιολόγηση σε δύο φάσεις, το μικρό μέγεθος πρότασης, και η εμπιστοσύνη στους προτείνοντες είναι τρία στοιχεία σημαντικής απλοποίησης. Επίσης εδώ μπορούν να συνεισφέρουν οι κυλιόμενες προκυρήξεις οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα σε αιτούντες να βελτιώσουν την πρόταση τους και να την ξανα-υποβάλλουν.
- Περισσότερη ευελιξία στην χρήση λογιστικών προτύπων και αναγνώριση των πάγιων πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη.
- Κάλυψη του ΦΠΑ (κατάργηση διαφορετικών ποσοστών για τα έμμεσα κόστη, χρήση σταθερών και ρεαλιστικών flat rates / lump sums /overheads).

- Εισαγωγή κατηγοριών συμμετεχόντων ανάμεσα στους συνεταιίρους (partners) και τους αναδόχους (sub-contractors) πχ συνδεδεμένους εταίρους (associate partners)
- Απλοποίηση ή και αποζημίωση της διαπραγμάτευσης των συμβολαίων με την Επιτροπή.
- Κοινές δομές πληροφόρησης για όλες τις προκηρύξεις/προγράμματα σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Ενίσχυση των δράσεων για την Ανοικτή Πρόσβαση, ώστε να διαχέονται και να αξιοποιούνται άμεσα τα ερευνητικά αποτελέσματα των έργων.

2. Οι γνώμες που εκφράστηκαν κατέδειξαν τις ευκαιρίες που θα πρέπει να παρέχει ο ενισχυμένος συντονισμός και η τοποθέτηση της χρηματοδότησης της έρευνας και καινοτομίας μέσα στο ίδιο πλαίσιο. Οι πολίτες αναμένουν την σωστή κάλυψη του χώρου των επιστημονικών και τεχνολογικών πεδίων αλλά και του χώρου από την βασική έρευνα μέχρι την βιομηχανική καινοτομία και την ενίσχυση των συνεργιών (πχ ανάμεσα σε θεματικές προτεραιότητες, ανάμεσα σε βασική έρευνα και καινοτομία, ανάμεσα σε έρευνα και βιομηχανική δραστηριότητα). Συγκεκριμένες προτάσεις εδώ αφορούν:

- Κίνητρα για συνέργειες διαφορετικών προγραμμάτων, π.χ. κίνητρα για αξιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας του 7ου ΠΠ μέσω του Προγράμματος για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία. Υποστήριξη καινοτομιών βασισμένων σε αποτελέσματα έργων του ERC. Υποστήριξη δημιουργίας spin-off εταιριών βασισμένων σε αποτελέσματα Ευρωπαϊκής έρευνας.
- Κίνητρα για αξιοποίηση προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά στο Πρόγραμμα Πλαίσιο αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν (π.χ. μέσα από εθνικά προγράμματα ή το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας).

Για να βελτιωθεί η επίδοση και η ωφέλεια της χώρας από την συμμετοχή της σε ευρωπαϊκά προγράμματα και ο συντονισμός ανάμεσα στην εθνική και την Ευρωπαϊκή πολιτική, προτάθηκε η ιδέα για ένα σύστημα εθνικού συντονισμού και προγραμματισμού. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων εθνικές τεχνολογικές πλατφόρμες, εθνικά προγράμματα με διαδικασίες σαν τις ευρωπαϊκές, καθώς και έναν χρονικό συντονισμό των Εθνικών και των Ευρωπαϊκών προκηρύξεων.

3. Σχετικά με τη δομή του ΚΠΣ οι θεματικές περιοχές του 7ου ΠΠ και ο κεντρικός ρόλος της συνεργασίας στο πρόγραμμα πρέπει να διατηρηθούν. Οι κοινωνικές προκλήσεις μπορούν να στοχευθούν μέσα στο υπάρχον πλαίσιο. Υπάρχει όμως η ανάγκη να αυξηθεί το μέγεθος ορισμένων προγραμμάτων, αλλά και για να καταστεί δυνατή η πιο μεγάλη κλίμακα σε έργα με ισχυρή και σταθερή συμμετοχή της βιομηχανίας που θα έχουν ιδιαίτερη σημασία για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων.

Μια σχετική πρόταση είναι να μην υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στις κοινωνικές προκλήσεις και την ανταγωνιστικότητα, αλλά να χρησιμοποιηθεί η προοπτική για οικονομική ανάπτυξη σαν κριτήριο επιλογής των κοινωνικών προκλήσεων στις

οποίες θα προσανατολιστεί το ΚΠΣ. Αυτό αποτελεί πρόκληση, ειδικά για τα συστήματα χωρών της περιφέρειας. Η ανάδειξη των «κοινωνικών προκλήσεων» στις οποίες ανταποκρίνονται οι Περιφέρειες, καθώς και η ανάδραση που δημιουργείται σε σχέση με τη ζητούμενη ανταγωνιστικότητα, που θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ίδιας της στόχευσης.

4. Άλλα σημεία που αναδείχθηκαν περιλαμβάνουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), τη χρησιμότητα των διαφόρων τύπων έργων, τους δείκτες αξιολόγησης, τις ερευνητικές υποδομές και την κινητικότητα.

Οι ΜμΕ είναι πολύ σημαντικές για το πρόγραμμα καινοτομίας, τόσο που απαιτείται ειδικό πρόγραμμα για ΜμΕ, για καινοτομία και προώθηση της διάχυσης και χρήσης καινοτομικών τεχνολογιών, αλλά και εξειδικευμένα μέτρα υποστήριξης της καινοτομίας σε ΜμΕ (που θα μπορούσε να αξιοποιήσει την υποδομή που προσφέρει Enterprise Europe Network).

Οι διάφοροι τύποι έργων που χρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ενώ υπάρχει η γνώμη ότι χρειάζονται λιγότεροι τύποι έργων, υπάρχει και η γνώμη ότι χρειάζονται καινούργιοι, απλούστεροι τύποι έργων όπως και καινούργιοι τύποι έργων που να συνδυάζουν έρευνα και καινοτομία.

Στην αξιολόγηση πρέπει να γίνεται μια διάκριση ανάμεσα σε δείκτες αξιολόγησης «ex post» (π.χ. κατορθώματα των έργων σε δημοσιεύσεις, πατέντες κλπ) και σε στόχους του προγράμματος που γίνονται κριτήρια «ex ante» (π.χ. συνεργασία με εταιρίες, συμμετοχή ΜμΕ κλπ). Στα «ex ante» κριτήρια προτείνεται να ενισχυθεί το κριτήριο της «Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας». Για την αξιολόγηση προγραμμάτων υπάρχει η γνώμη ότι τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν ουσιαστικό ρόλο στη αξιολόγηση των προγραμμάτων, επειδή τα προγράμματα έχουν διαφορετικά αποτελέσματα στην κάθε χώρα.

Ο συντονισμός εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για την ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών είναι απαραίτητος τόσο σε επίπεδο πολιτικής (roadmaps, εναρμόνιση στόχων και προτεραιοτήτων, κ.ά.), όσο και σε επίπεδο χρηματοδότησης (αξιοποίηση διαρθρωτικών ταμείων, μεγιστοποίηση της απόδοσης των επενδύσεων, κλπ.).

Οι ερευνητικές υποδομές πρέπει να συνδεθούν με την βιομηχανία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και να αποτελέσουν σημαντικό πόλο ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη «regional research facilities», συμπληρωματικών ως προς τις πανευρωπαϊκές Ερευνητικές Υποδομές, μπορεί να αναδείξει τη συμβολή της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό περιβάλλον των Ερευνητικών Υποδομών.

Η ενίσχυση της κινητικότητας των ερευνητών είναι από τα τμήματα του Προγράμματος πλαισίου που εκτιμούνται από την κοινότητα. Κάποιες γνώμες εξέφρασαν επιφυλάξεις για την αξία της κινητικότητας την εποχή του ίντερνετ και άλλες βεβαίωσαν την αξία της κινητικότητας. Μια πρόταση που εκφράστηκε αφορά στην στόχευση της κινητικότητας προς κέντρα παγκόσμιας αριστείας στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

5. Συμπερασματικά, ενώ ο αριθμός των σχολίων ήταν πολύ μικρός ώστε να είναι αντιπροσωπευτικά, εκφράστηκαν πολλές ενδιαφέρουσες συγκεκριμένες προτάσεις και οι οποίες μπορούν να εμπλουτίσουν τις απόψεις που η χώρα θα προωθήσει επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ευχαριστούμε.